

Nader onderzoek Spoorwegovergang Zuiderlijke dwarsweg te Zuidplas

Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

15 september 2011

Colofon

Titel : Nader onderzoek
Subtitel : Spoorwegovergang Zuidelijke Dwarsweg te Zuidplas

Projectnummer : 11.045a
Datum : 22 augustus 2011, aangepast op 15 september 2011

Veldonderzoek : R. Hanisch, F. van Delft en T. Kooij
Auteur(s) : T. Kooij

Goedgekeurd door : T. Kooij

Opdrachtgever : ProRail
Contactpersoon : H. van Dijken

Ekoza

Ecologisch onderzoek en advies

Tivolilaan 205
Postbus 2
6800 AA Arnhem

T: 026-8454583

info@ekoza.nl

www.ekoza.nl

Ekoza is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 Algemeen	4
1.2 Rapportage	4
1.3 Vleermuizen	5
2. Wettelijk kader	6
3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode	8
3.1 Gebiedsbeschrijving	8
3.2 Onderzoeksmethode	9
3.2.1 Vleermuizen	9
3.2.2 Ringslangen	9
3.2.3 Planten	10
3.2.4 Amfibieën, vissen en platte schijfhoren	10
4. Resultaten Veldonderzoek	11
4.1 Vleermuizen	11
4.2 Ringslangen	11
4.3 Planten	12
4.4 Amfibieën, vissen en platte schijfhoren	13
5. Conclusies	14
5.1 Conclusies per soortgroep	14
5.1.1 Vleermuizen	14
5.1.2 Ringslangen	14
5.1.3 Planten	14
5.1.4 amfibieën, vissen en platte schijfhoren	14
5.2 Vrijstellingen en ontheffingen.....	15
5.3 Mitigatie	15
Literatuur.....	16

1. Inleiding

1.1 Algemeen

In het kader van het project opheffen overwegen is ProRail voornemens om de overweg Zuiderlijke Dwarsweg in de gemeente Zuidplas op te heffen. Hiertoe zal de Zuidelijke Dwarsweg worden verplaatst en er zal een onderdoorgang worden aangelegd. De onderdoorgang wordt gerealiseerd aan de oostzijde van de huidige overweg. Op circa 34 m ten oosten van de huidige weg zal een nieuwe weg met een onderdoorgang worden aangelegd. Aangezien er voldoende ruimte is voor de bouw van de onderdoorgang, kan de bestaande duiker in gebruik blijven.

In het kader van de natuurwetgeving is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de mogelijke gevolgen van dit voornemen. Hiertoe is in eerste instantie een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd door Arcadis. Hieruit is naar voren gekomen dat er nader onderzoek noodzakelijk was naar vleermuizen, amfibieën, reptielen, vaatplanten en ongewervelden (platte schijfhoren).

ProRail heeft Ekoza gevraagd om dit onderzoek uit te voeren. Hierbij zijn ook de vissen meegenomen.

Voor een meer uitvoerige beschrijving van de ingreep wordt verwezen naar de eerder uitgevoerde quickscan door Arcadis en naar het bestemmingsplan “Zuidelijke Dwarsweg”. Dit onderzoek is gebaseerd op de ingreep die daarin beschreven staat (conceptversie 10-8-2011).

1.2 Rapportage

Deze rapportage is de weergave van het nader onderzoek in de zomer dat door Ekoza is uitgevoerd. Uitgangspunt hierbij vormt de Flora- en faunawet die aangeeft welke soorten op welke manier beschermd zijn en de resultaten uit de eerder uitgevoerde quickscan. Het rapport is opgedeeld in verschillende onderdelen. In de inleiding zal een korte omschrijving van de vleermuizen te vinden zijn. Deze soortgroep wordt apart beschreven omdat enige achtergrond bij de leefwijze van vleermuizen helpt om de het rapport te begrijpen. Vervolgens wordt per soortgroep de gebruikte methode van inventariseren toegelicht. Daarna worden de gevonden resultaten besproken met tussentijdse conclusies en maatregelen die eventueel genomen dienen te worden met betrekking tot de wetgeving.

1.3 Vleermuizen

Vleermuizen leven in een netwerk van verschillende verblijfplaatsen door het jaar heen. Zo hebben vleermuizen winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen, en paar verblijfplaatsen.

Vleermuizen overwinteren in gebouwen, bunkers, ijskelders, groeven en boomholtes. In de winter moet de verblijfplaats koel en vorstvrij zijn; Watervleermuizen, meervleermuizen, franjestaarten en baardvleermuizen gebruiken voor de winterslaap vooral mergelgroeven, forten, bunkers en ijskelders. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegen zijn meestal te vinden in droge plekken in gebouwen. Rosse vleermuizen gebruiken holle bomen als winterslaapplaats.

De vrouwtjes wonen in de zomer in kraamverblijfplaatsen. Hier brengen ze hun jongen groot. Meestal leven ze hierbij in groepen (kolonies). Watervleermuizen, ruige dwergvleermuizen en rosse vleermuizen zijn voornamelijk boombewonende vleermuizen. De kolonies van deze soorten zijn vaak te vinden in verlaten spechtenholten, of hollen die door rotting bij een afgebroken tak ontstaan zijn. Veel soorten vleermuizen staan bekend als gebouwbewoners. Laatvliegers, meervleermuizen en gewone dwergvleermuizen zijn bijvoorbeeld gebouwbewoners. Ze kiezen als onderkomen vaak spouwmuren van woonhuizen. Andere soorten, bijvoorbeeld vale vleermuizen, grootoorvleermuizen, hebben een voorkeur voor grote open ruimten zoals kerkzolders.

Diverse soorten vleermuizen maken elke nacht gebruik van vaste vliegroutes van de kolonie naar de jachtgebieden. Vooral watervleermuizen en meervleermuizen maken gebruik van watergangen als vliegroute. Hierbij kan verstoring van de vliegroute betekenen dat de dieren zullen moeten verhuizen. Daarom zijn belangrijke vliegroutes wettelijk beschermd.

Zowel de mannetjes als de vrouwtjes vertrekken aan het einde van de zomer naar speciale parkwartieren, waar ze slechts kort verblijven. Op deze plaatsen, die zowel in bomen als gebouwen te vinden zijn, roepen de mannetjes luid om vrouwtjes aan te trekken.

Uiteindelijk keren de vleermuizen ieder jaar terug naar hun vaste serie verblijfplaatsen, die dus vele tientallen jaren achter elkaar in gebruik zijn.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) is omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hierdoor is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Het uitgangspunt van de wet is een 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat er in principe geen handelingen mogen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor beschermde soorten. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 2:*
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur is de regelgeving rond de Flora- en faunawet nader ingevuld. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

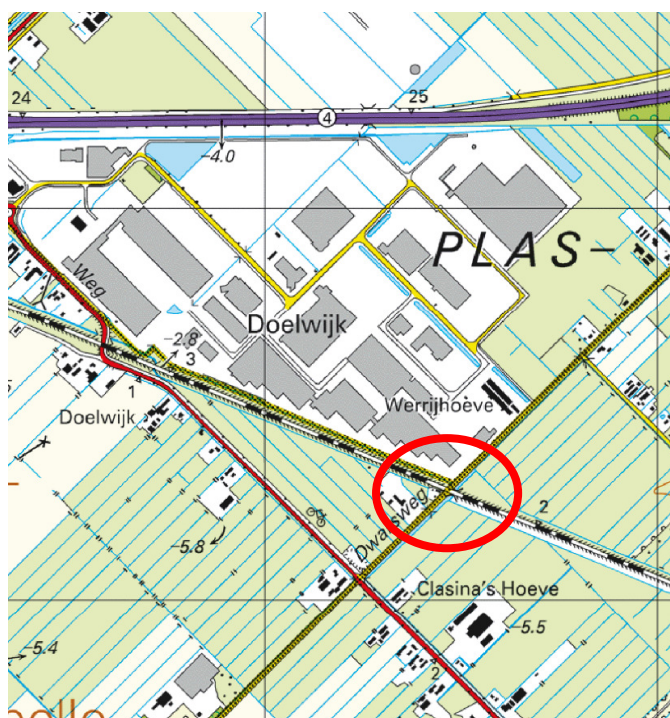
1. De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.
2. De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen nog ontheffing verkregen worden voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Hierdoor kan geen ontheffing meer aangevraagd worden op basis van 'werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Voor vogels kan alleen nog ontheffing verkregen worden op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Dit houdt in dat ook geen ontheffing meer aangevraagd kan worden op basis van 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

De vogels nemen een bijzondere positie in bij de Flora- en faunawet. Alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd in gevolge de Flora- en faunawet. Toetsing van de vogels tijdens het broedseizoen is vergelijkbaar met de toetsing aan soorten die in tabel 3 staan genoemd. Buiten het broedseizoen geldt voor de meeste vogelsoorten een vrijstelling. Daarnaast zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Soorten die onder deze categorie vallen zijn onder andere uilen, koloniebroeders en roofvogels.

De Natuurbeschermingswet komt in dit onderzoek niet aan de orde. In de eerdere studie van Arcadis is geconcludeerd dat er geen gevolgen zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet.

3. Gebiedsbeschrijving en onderzoeksmethode

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied bestaat uit de directe omgeving van spoorwegovergang van de Zuidelijke Dwarsweg te Zuidplas. De overweg ligt in een poldergebied waarbij parallel aan de Zuidelijke dwarsweg een watergang het spoor kruist. Ter hoogte van het spoor is de watergang aan de wegzijde met damwanden uitgevoerd. Het spoor ligt in de huidige situatie een stuk hoger dan de weg zodat ter hoogte van de kruising de weg omhoog moet komen. Hierdoor ontstaat vanaf de weg een onoverzichtelijke situatie.

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Figuur 2. Impressie van het plangebied.

3.2 *Onderzoeksmethode*

Per soortgroep is aangegeven hoe het onderzoek is uitgevoerd. Elke soortgroep kent hierbij zijn eigen onderzoeksmethodiek.

3.2.1 *Vleermuizen*

Als basis voor het onderzoek naar vleermuizen is het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus aangehouden. Onderzoek uitgevoerd volgens het protocol geeft de meeste zekerheid op voldoende onderbouwing van een eventuele ontheffingsaanvraag. Het bevoegd gezag toetst hierop.

De methodiek bestaat uit onderzoek met de batdetector. Met een batdetector is in de avonden op drie verschillende dagen gericht naar vleermuizen gezocht. Uitgangspunt hierbij is dat het met name om vliegroutes van meer- en watervleermuizen zou kunnen gaan.

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van een detector met time-expansion (Pettersson D240x). Hiermee kunnen vertraagde opnames worden gemaakt zodat deze geanalyseerd kunnen worden in het programma Batsound. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Er is gedurende drie avonden in de periode half mei- juli geluisterd naar mogelijk langsvliegende dieren. Eerder in het seizoen is niet mogelijk, omdat de kolonies pas in de eerste helft van mei gevormd worden na de winterslaap. Belangrijke vliegroutes lopen van verblijfplaats naar de jachtgebieden (of zijn onderdeel van de jachtvlucht).

De bezoeken hebben plaatsgevonden op 25 mei, 1 juni en 23 juni waarbij steeds van een half uur voor zonsondergang tot 2 uur na zonsondergang is geluisterd. Op al deze dagen was het geschikt vleermuisweer met een temperatuur boven de 10 graden celsius. De wind was op alle drie de avonden niet sterker dan kracht 3.

Tussen de inventarisaties is ongeveer een maand aangehouden waarbij een extra (tussenliggend) bezoek is afgelegd om het beeld nog completer te krijgen. Dieren verhuizen soms in het seizoen. Wel maken de dieren vaak jaren achtereen gebruik van dezelfde verblijfplaatsen (meerderen) en vliegroutes.

3.2.2 *Ringslangen*

Van belang is de functie die het plangebied voor eventueel aanwezige slangen zou kunnen hebben. Als de locatie gebruikt wordt door een passerende slang heeft dit een andere status dan als er eieren gelegd worden. Het terrein is 2 keer afgezocht op zonnende slangen (bij gunstig weer). Hierbij worden de kansrijke locaties afgezocht en wordt tevens beoordeeld wat de functie zou kunnen zijn. Hierbij is ook gezocht naar mogelijke eiafzetplekken en slangenhemden.

Het onderzoek is uitgevoerd op 25 mei (warme dag, boven 20 graden). Op deze dag is aan het eind van de middag gezocht (van ½ 5 tot ½ 7) omdat het overdag te warm was voor de slangen.

De 2^e ronde is uitgevoerd op 10 juni waarbij na een periode met wat kouder en bewolkt weer op deze dag enkele uren de zon doorkwam. Dit is uitgevoerd tussen 3 en 5 uur.

3.2.3 Planten

Bij het veldwerk voor de slangen is ook naar eventueel aanwezige beschermde planten gezocht. In totaal is het plangebied 2 keer onderzocht naar beschermde planten. Dit onderzoek is uitgevoerd op 25 mei en 10 juni.

3.2.4 Amfibieën, vissen en platte schijfhoren

Het onderzoek heeft zich gericht op zwaardere beschermde soorten. Algemeen voorkomende soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet waarvoor een algehele ontheffing geldt voor ruimtelijke ingrepen. Voor amfibieën gaat het hierbij met name om rugstreeppad. Voor alle soorten (ook de vroege) geldt dat larven in mei/juni in het water te vinden zijn.

Hoewel totaal andere soorten is de inventarisatietechniek voor deze soortgroepen voor een deel (het scheppen) bijna gelijk. Een belangrijk deel bestond uit het doen van zichtwaarnemingen. Hierbij is de oever afgelopen. Daarbij is gelet op aanwezige dieren die wegspringen/zwemmen, eieren en larven.

Er is drie keer (25 mei, 10 juni en 23 juni) in het seizoen geschept met het schepnet waarbij alle vangsten van zowel vis als amfibieën en platte schijfhorens werden genoteerd. Tevens is er gedurende het vleermuiswerk ook geluisterd naar roepende amfibieën (rugstreeppad en meerkikker).

De voor de platte schijfhoren zijn met het schepnet diverse monsters genomen van waterplanten. Deze monsters zijn uitgedroogd op de aanwezigheid van slakken. Dit is gedaan door de planten uit te schudden boven een emmer, daarna zijn de planten visueel nagekeken op nog aanwezige slakken. Alle slakken zijn bekeken waarbij "verdachte" schijfhorens met een loupe nader gedetermineerd zijn.

Voor vissen is het onderzoek gericht op het voorkomen van met name kleine modderkruiper en bittervoorn. Elektrisch vissen levert voor beide soorten niet beter resultaat dan met het schepnet. Daarom is er voor het schepnet gekozen.

4. Resultaten Veldonderzoek

4.1 Vleermuizen

De eerste avondcontrole heeft plaatsgevonden op 25 mei 2011. Hierbij zijn enkele foeragerende vleermuizen waargenomen. Het ging hierbij om een 2 ruige dwergvleermuizen en 5 gewone dwergvleermuizen. Verder is er later op de avond een foeragerende meervleermuis waargenomen. Er is geen vliegroute waargenomen.

De tweede controle heeft plaatsgevonden op 1 juni 2011. Hierbij waren ongeveer 10 gewone dwergen gedurende lange tijd aan het jagen. Later op de avond/nacht zijn de dieren vertrokken om elders te gaan jagen. Er zijn enkele foeragerende dieren waargenomen. Er zijn geen passerende dieren (op vliegroute) gezien of gehoord.

De derde controle heeft plaatsgevonden op 23 juni 2011. Hierbij zijn enkele foeragerende gewone dwergen waargenomen. Ook op deze avond zijn geen passerende (op vliegroute) dieren gezien of gehoord.

Bij alle drie de controle is geen enkele aanwijzing gevonden dat de watergang onder het spoor door als vliegroute gebruikt wordt door vleermuizen. Er is slechts 1 keer een meervleermuis waargenomen. De conclusie is dat er geen vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Het gebied wordt af en toe door vleermuizen gebruikt als foerageergebied (boven het water) maar hierbij gaat het niet om essentieel foerageergebied. In de directe omgeving zijn kilometers van dezelfde watergangen aanwezig die ook door de vleermuizen gebruikt (kunnen) worden. Er zijn daarmee geen beschermde onderdelen van vleermuisbiotoop (vliegroutes, verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied aanwezig). Wel is aan te bevelen om verlichting op het water in de nachtelijke uren te vermijden.

4.2 Ringslangen

In de quickscan is aangegeven dat het biotoop rondom de spoorwegovergang geschikt is voor ringslangen. Het veldonderzoek heeft zich gericht op de eventuele aanwezigheid van de slangen. Op 25 mei en op 10 juni is het terrein afgezocht op eventueel aanwezige ringslangen. Hierbij is vooral het rietlandje naast de overweg en de oevers van de watergangen afgezocht. Er is niet alleen gekeken naar daadwerkelijk aanwezigheid maar ook naar sporen. Hierbij kan gedacht worden aan oude eierschalen en aan slangenhuiden. Omdat de huid van slangen niet meegroeit moeten de dieren om de zoveel tijd hun huid afstropen. Deze zogenaamde slangenhemden zijn soms te vinden op de plaatsen waar de dieren verveld hebben. Op beide dagen was het weer gunstig voor slangen (zon maar niet te warm). Er zijn geen geschikte eiafzetplaatsen gevonden. Eierschalen zijn daarom niet gevonden. Ook zijn er geen slangen of slangenhemden waargenomen. De conclusie is dat de ringslang niet een min of meer vast zonplaats in het gebied heeft. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van ringslangen.

4.3 Planten

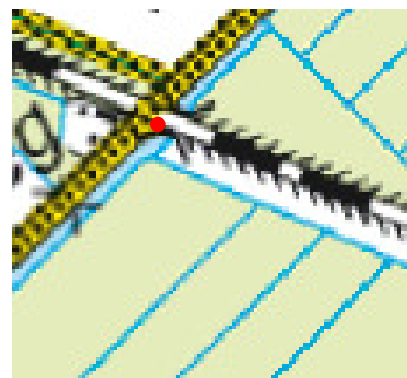
Tijdens het veldwerk voor de ringslangen is ook gezocht naar eventueel aanwezige beschermde planten (25 mei en 10 juni). In de quickscan (Arcadis) worden gewone dotterbloem, brede wespenorchis en rietorchis genoemd. Deze soorten komen in de omgeving voor. Strikt genomen zijn dotterbloem en brede wespenorchis beschermd volgens tabel 1 zodat er een algehele vrijstelling geldt voor de voorgenomen ingreep. In dit onderzoek zijn deze soorten toch meegenomen. Op beide dagen is het gehele gebied afgezocht op beschermde planten. Hierbij is alleen wilde marjolein in de spoorberm aangetroffen. Dit is een soort die op tabel 2 van de Flora- en faunawet staat en daarmee zwaarder beschermd is.

Voor tabel 2 soorten is het mogelijk om zonder ontheffing te werken als volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. De gedragscode van ProRail is in ontwikkeling maar nog niet goedgekeurd. Wel is het mogelijk om (zonder ontheffing) te werken met een andere gedragscode (bijvoorbeeld van Bouwend Nederland). Afhankelijk van de gedragscode die gebruikt wordt kunnen nog specifieke voorwaarden aan het verplaatsen worden verbonden. Dit kan van belang zijn voor de planning van de werkzaamheden.

Om schade te voorkomen zal de pol met marjolein voor het uitvoeren van de werkzaamheden verplaatst moeten worden (onder ecologische begeleiding) naar elders langs de spoorlijn. Hiermee wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Foto: wilde marjolein

Figuur: locatie wilde marjolein

4.4 *Amfibieën, vissen en platte schijfhoren*

Dit zijn compleet verschillende soorten maar de methodiek van waarnemen is hetzelfde. Vandaar dat ze hier in deze paragraaf samengenomen zijn. Er is in totaal op drie verschillende dagen (25 mei, 10 juni en 23 juni) met een schepnet al het water bemonsterd. Hierbij is telkens intensief geschept om de diverse soorten te kunnen waarnemen.

Voorafgaande aan het scheppen is het water is afgezocht op eventueel aanwezige dieren op de oevers en in het water.

Er zijn geen amfibieën of hun larven waargenomen. In de directe omgeving zijn meerkikkers gehoord. En niet uit te sluiten is dat naast meerkikker ook gewone pad en kleine watersalamander voor kunnen komen. Op de locatie zelf zijn ze echter niet waargenomen, voor de gewone pad zou dit kunnen liggen aan het tijdstip van onderzoek. De gewone pad is een soort die vroeg in het jaar eieren legt. De dieren kunnen dus alweer uit het water zijn ten tijde van het onderzoek. Dit zijn algemene soorten die wel beschermd zijn maar waarvoor een algehele vrijstelling geldt voor de voorgenomen ingreep. Gedurende alle vleermuisbezoeken is geluisterd naar eventueel roepende rugstreeppadden. Deze zijn niet waargenomen.

Met het scheppen zijn diverse vissoorten gevangen. Driedoornige stekelbaars is hierbij in grote aantallen aanwezig. Verders zijn er baars en zeelt gevangen. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Hoewel bittervoorn en kleine modderkruiper in de quickscan (Arcadis) zijn aangegeven als waarschijnlijk voorkomend zijn deze soorten niet aangetroffen in het onderzoek.

De platte schijfhoren zou in de watergangen kunnen voorkomen maar is tijdens het onderzoek niet aangetroffen.

5. Conclusies

5.1 Conclusies per soortgroep

5.1.1 Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn meerdere soorten vleermuizen waargenomen. Het gaat om gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en meervleermuis. Hierbij zijn alleen foeragerende dieren waargenomen.

Er zijn geen vliegroutes, verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied aanwezig.

5.1.2 Ringslangen

Er is op de locaties op 2 verschillende geschikte dagen gezocht naar ringslangen of naar sporen. Er is geen enkele aanwijzing gevonden dat er ringslangen aanwezig zijn in het gebied.

5.1.3 Planten

Wilde marjolein is langs het spoor gevonden. Dit is een soort die beschermd is middels tabel 2 van de Flora- en faunawet. Het is mogelijk om met een goedgekeurde gedragscode de pol met marjolein te verplaatsen zodat er gedurende de werkzaamheden geen verbodsbepalingen worden overtreden.

5.1.4 amfibieën, vissen en platte schijfhoren

Van deze drie soortgroepen zijn geen beschermde dieren in het onderzoek aangetroffen. Wel zijn er roepende meerkikkers in de omgeving waargenomen. Gewone pad en kleine watersalamander zijn niet aangetroffen maar zouden op grond van het biotoop aanwezig kunnen zijn. Met name de gewone pad (als vroege soort) zou gemist kunnen zijn omdat de dieren het water al weer uit zijn. Deze soorten vallen onder tabel 1 van de Flora- en faunawet waarvoor een algehele vrijstelling geldt voor de voorgenomen ingreep.

Er zijn een drietal vissoorten waargenomen maar geen van deze drie soorten is beschermd. Er zijn geen beschermde soorten waargenomen. Ten aanzien van de kleine modderkruiper en de bittervoorn is in de quickscan (Arcadis) de conclusie getrokken dat de soorten in de omgeving voorkomen. Om die reden zou een ontheffing aangevraagd moeten worden. Echter in het onderzoek zijn deze soorten niet aangetroffen zodat het niet noodzakelijk is om een ontheffing aan te vragen.

De platte schijfhoren is niet waargenomen.

5.2 Vrijstellingen en ontheffingen

Als beschermde soorten zijn foeragerende vleermuizen vastgesteld. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen, vliegroutes of essentieel jachtgebied aanwezig. Daarom zullen er door de ingreep geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (voor vleermuizen) worden overtreden. Er is geen ontheffing (positieve afwijzing) nodig.

Verder is er wilde marjolein vastgesteld. Het gaat hierbij om een soort die beschermd is volgens tabel 2 van de Flora- en faunawet. Er kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode waardoor het niet noodzakelijk is om een ontheffing aan te vragen. Hierbij zou de gedragscode van Bouwend Nederland gebruikt kunnen worden. De pol moet verplaatst worden voordat de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen of te verwachten. Een uitzondering hierop vormt de gewone pad. Deze soort zou in het onderzoek gemist kunnen zijn. Deze soort geniet bescherming volgens tabel 1. Voor dit type ingreep geldt een algehele vrijstelling, wel geldt ten alle tijden de zorgplicht.

Kleine modderkruiper en bittervoorn zijn in het plangebied zelf niet aangetroffen, hier hoeft geen ontheffing voor aangevraagd te worden.

5.3 Mitigatie

Als mitigerende maatregelen is het noodzakelijk om voor de werkzaamheden de pol met wilde marjolein te verplaatsen naar een geschikte plaats in de omgeving. In de polder is waarschijnlijk alleen een plek elders langs de spoorlijn geschikt vanwege de bodemgesteldheid. Hiervan zal een kort verslag gemaakt moeten worden zodat aangetoond kan worden dat via het protocol van de gedragscode gewerkt is.

Verder zijn er geen wettelijk beschermde waarden uit dit onderzoek naar voren gekomen. Mitigatie voor andere soorten is daarmee wettelijk niet verplicht. Wel verdient het de aanbeveling om voor vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen dat er licht op het water zal schijnen. De meeste soorten hebben een hekel aan licht en het water wordt (af en toe) gebruikt door foeragerende vleermuizen.

Literatuur

- Arcadis, Zuidplas, Odg, Zuidelijke Dwarslaan Quicksan Natuurwetgeving.
- 19-1-2011
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Diepenbeek, A. van 1999 Veldgids diersporen. KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Lange, R. et al. 1994 Zoogdieren van West-Europa; KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Limpens, H. K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; KNNV Uitgeverij
- Prorail, Bestemmingsplan “Zuidelijke Dwarsweg” (concept) 10-08-2011.
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vleermuisnet.nl